

Aicinām pārbaudīt pļavu tilbītes iespējamās ligzdošanas vietas

ANDRIS AVOTIŅŠ jun., VIESTURS ĶERUS,
avotins.puces@gmail.com

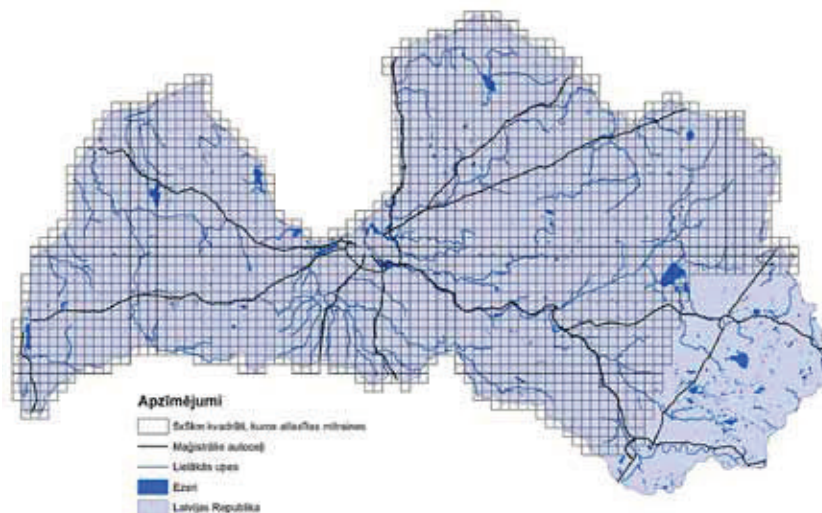

Par 2018. gada putnu Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) izvēlējusies pļavu tilbīti. Aicinām ikvienu, kas pazīst šo putnu, iesaistīties pļavu tilbītei potenciāli piemēroto vietu pārbaudē, lai nodrošinātu šīs sugas dzīvotņu aizsardzību.

Zālājus, kuros ligzdo pļavu tilbīte, iespējams noteikt par putniem bioloģiski vērtīgiem zālājiem (PBVZ). Tas nozīmē, ka šo zemju īpašnieki var saņemt Lauku atbalsta dienesta maksājumus par putniem draudzīgu saimniekošanu. Lai zālāju atzītu par PBVZ, nepieciešams sertificēta eksperta atzinums. Šos atzinumus sagatavos LOB eksperti, taču viņiem nepieciešama jūsu palīdzība pļavu tilbītei potenciāli piemērotu vietu pārbaudēm.

Lai atvieglotu šo darbu, Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē ir sagatavota vietu atlase ar zālajos esošām mitrām ieplakām – vietām, kas pēc satelītattēliem ir līdzīgas tām, kur 2016. gadā veikto speciālo apsekojumu un Eiropas ligzdojošo putnu atlanta ietvaros tika zālajos novērotas pļavu un diķu tilbītes, kā arī melnās puskuitalas. Esam sagatavojuši kartes ar pārbaudāmajām vietām katram 5x5 km kvadrātam, izņemot Latgali, par kuru mums pagaidām nav pietiekamas informācijas (pieejamās kartes attēlotas 1. attēlā; kartes paraugs – 2. attēlā). Kvadrātu kartes iespējams lejupielādēt no adreses: <https://ej.uz/plavukartes2018>.

Pļavu tilbīte un citi zālāju bridējputni barojas galvenokārt ar augsnē dzīvojošiem bezmugurkaulniekiem, tāpēc piemērotas šo putnu barošanās vietas zālajos ir mitras ieplakas un vietas starp graudzāļu un grīšļu ciņiem palienēs. Šīs ir starp grūtāk apsaimniekojamajām vietām, tāpēc bieži tiek iznīcinātas nosusinot vai neapsaimniekojot. Vietas, kas aizgušas ar niedrēm un vilkvālitēm,

1. ATTĒLS. Kvadrāti, par kuriem pieejamas kartes ar pļavas tilbītei potenciāli piemērotajām teritorijām. Karšu numuru atrašanai izmanto Dabasdati.lv karti.

FIGURE 1. Squares for which maps are available with areas potentially suitable for the Common Redshank. To find the map numbers, the Dabasdati.lv map is used.

nav piemērotas barības ieguvei, un no ligzdošanas koku un krūmu tuvumā pļavu tilbītes izvairās. Pati ligzda var atrasties arī vairāku simtu metru attālumā no mitraines, kas ir iezīmēta kartē, tādēļ svarīgi ir vairāki apsekojumi, lai putnus patiešām novērotu un varētu sagatavot PBVZ karti gan barošanās, gan ligzdošanas vietai. Pašu ligzdu gan atrast nav nepieciešams – sugas sastopamību ierobežo barošanās iespējas un aizsardzība tiks plānota arī zālājiem ārpus mitraines.

Tiem, kam ērtāka ir viedierīču izmantošana, iespējams vietas interaktīvi izpētīt, t.sk. lietot navigāciju, šajā adresē: <https://arcg.is/10KbXr1>. Tomēr par novērojumiem nepieciešams arī ziņot (sk. sadaļu “Kas jādarā?”). Atrašanās vietu interaktīvajā kartē vislabāk ir precizēt, salīdzinot

to ar Dabasdati.lv lietotni (vai jebkuru citu regulāri atrašanās vietu precizējošu lietotni), kurai ieslēgta atrašanās vietas izsekošana, abas lietotnes vienlaikus turot ieslēgtas. Nenodrošinot viedierīces atrašanās vietas nepārtrauktu precizēšanu, tiks kļūdaini norādīta jūsu atrašanās vieta mitraiņū kartē. Šāda darbību shēma arī nodrošinās iespēju atbilstoši reģistrēt novērojumu – veidojot pilno sarakstu Dabasdati.lv lietotnē un atzīmējot visu putnu atrašanās vietas kartē.

Eiropas ligzdojošo putnu atlanta (2013–2017) ietvaros Latvijā ir konstatētas tikai 15 vietas, kurās pļavu tilbīte ir pieskaitāma vismaz ticamai ligzdotājai zālajos. Vai tiešām suga, kas 20. gadsimta sākumā bijusi bieži zālajos sastopama, draud izzust no Latvijas lauku ainavas?

KAS JĀDARA?

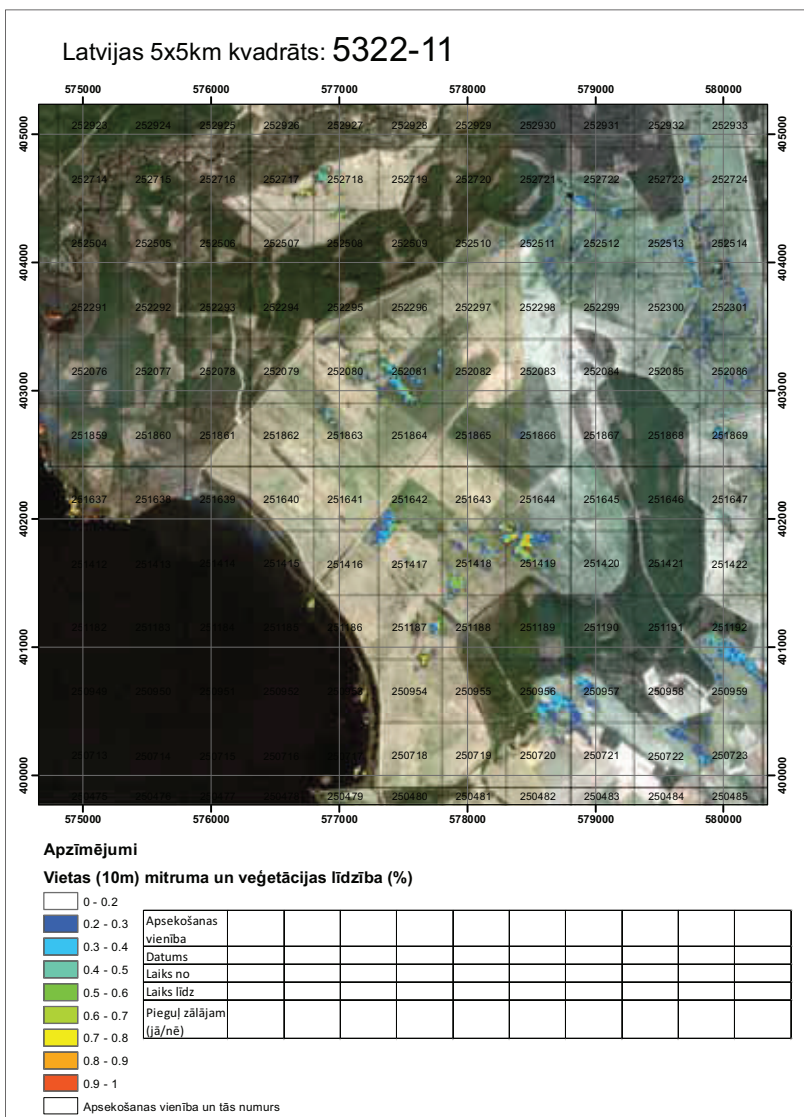
- Pļavu tilbītes novērojumus ziņo portālā **Dabasdati.lv**. Visērtāk to darīt ar lietotnes palīdzību.
- Norādi novērojuma veikšanas **sākuma un beigu laiku**.
- Piezīmēs ieraksti, **vai vieta piekļaujas zālājam**.
- Portālā Dabasdati.lv ziņo **pilno sarakstu** – pieraksti **VISAS** šajā vietā un laikā novērotās putnu sugas (ne tikai pļavu tilbīti).
- Ļoti vēlams pievienot vairākas **fotogrāfijas** ar vietu un ainavu.
- Ziņo arī par vietām, kur pļavu tilbīte **nav novērota**.
- **Nosūti e-pastu** uz putni@lob.lv ar novērojuma datumu, kas ziņots portālā Dabasdati.lv. Tad būs mazāka iespēja, ka palaidīsim garām jūsu novērojumus kopējā Dabasdati.lv datu plūsmā.
- Ja internetu neizmanto, tad informāciju par novērojumiem sūti Latvijas Ornitoloģijas biedrībai pa pastu (Skolas ielā 3, Rīgā, LV-1010) vai zvani pa tālr. 67221580 (darbadienās plkst. 10.00–16.00).

KUR MEKLĒT PĻAVU TILBĪTES?

- Zālāju mitrajās ieplakās – sk. skaidrojumu tekstā.
- Drukājamas kartes ar piemērotākajām vietām atrodamas internetā: <https://ej.uz/plavukartes2018> (paraugu skati 2. attēlā).
- Piemērotās vietas viedierīcē iespējams apskatīt šeit: <https://arcg.is/10KbXr1>.

KAD NOVĒROJUMI JĀVEIC?

- Vislabāk novērojumus veikt **maijā**. Tas ir nozīmīgākais laiks, taču neliela daļa var turpināt ligzdošanu pat pēc Jāņiem (jūlijā). Maijā ir isa zālīte un putni ir labi redzami, tie ir aktīvi un skaļi – samērā viegli konstatējami. Tiem ir pirmie un varbūt vienīgie perējumi, tātad, ligzdojoša ir lielākā populācijas daļa. Savukārt sezonas turpinājumā (jūnijā) sākas izteikta slēpšanās reakcija, putni var nebūt konstatējami, pat ja ir ligzdojoši konkrētajā vietā.
- Visvērtīgākā informācija būs par vietām, kas apmeklētas **vismaz divas reizes**. Taču arī vienas reizes novērojumi būs izmantojami.

2. ATTĒLS.

Drukai sagatavotas apsekošanas kartes-protokola paraugs. Krāsas atspoguļo veģetācijas un mitruma līdzību vietām, kur iepriekšējos gados konstatēti zālāju bridējputni (jo oranžāks, jo lielāka līdzība). Novērojumu informāciju (t.sk. putnu sugas) var piefiksēt uz šīs lapas vai uzreiz lietotnē Dabasdati.lv.

FIGURE 2. An example survey map-protocol for print. The colours reflect the similarity of vegetation and humidity to places where the Common Redshank has been found in previous years (the more orange, the more similar). Observation information (including bird species) can be entered on this page or directly in the application Dabasdati.lv.

Summary

Check for possible nesting areas of the Common Redshank /Andris Avotiņš jun., Viesturs Ķeruš/

We invite anyone who knows this bird to survey areas potentially suitable for breeding waders to ensure an appropriate future management of these species habitats. Please report the observations of Common Redshank *Tringa totanus* and other waders at Dabasdati.lv.